

Кольори в'їлися в душу. Кожна моя картина – то є автопортрет. Від малювання відійти не можу, як вилізти зі шкіри. Далеченько між ярами був хутір Мельникове-Кулебине. Це Гадяцька земля Полтавської області. У селянській родині у грудні 1938 року народила мене третьою дитиною мама Ольга Кулеба. Земля замерзла, хутір дрімив. Сидячи за прялкою, баба Уляна чекала мого народження. Їй судилось оживити мене, бо заплуталася пуповиною: «Ох і плундати по світу онучці мої! Хай Вірою буде!».

Автопортрет з уяви

Так і сталося. Найперша моя подорож відбулася в село Римарівку, коли хутір перетягували ближче до колгоспу. Залишили в саду могилки із хрестами померлих Кулебів. Мій дід Микола, баба Мафа та багато дітей не пережили голод 1932–1933 років. Залишилось дев'ятеро: дядьки Грицько, Трохим, Степан, Федір, Сергій, мій батько Іван та три тітки – Катерина, Пріська й Марія. А мали ж на хуторі свою землю, хати, багато дітей, саморобні бубони, скрипки, вербові сопілочки, груші, вишні, духмяні вечори та веселу вдачу. Жили щасливо... Так ні – лихоліття революцій, голодомори, колгоспи, війни змели з хуторів усіх. Мовчазний крик матері, виття собак, рев худоби, злість чоловіків, переляк дітей – усе це подумки повертає до пережитого. Малюю все, що в'їлося мені в душу з землі, з зернини, з голубого дихання дитини.

Ось іще автопортрет з уяви. Він також став одним із визначальних у тематиці творчості. Війна, 1941 рік. Мені третій рік. На Здвиження, у вересні, чужоземці-фашисти ревом мотоциклів увірвалися в село. Батьки ще не встигли доліпити хату, перевезену з хутора, ще не висохли рубці болючі, а тут уже страшним полум'ям зайнялися стріхаті хати. Матері щодуху волають: «Ховайтеся, діти, в ями!» А там холодно й волого. І все видно, бо язики полум'я досягають аж сюди. Скільки тієї пам'яті! Не переписати, не перемалювати.

1945 рік. Батько повернувся аж з-під Будапешта з осколками в очах та раною в душі. Малюю. Школа. Занедбаний панський будинок між болотними стежками, вгрузлі в землю осиротілі хати. Де ж люди? Он дядько, Мельник Іван, стрибає на дерев'яній, Василь Гайдабура теліпає порожнім рукавом. Та скільки їх, понівечених війною!

І там, і там...

Земля ж проситься: оріть, сійте! Пішли босоніж матері, діти. А їс-

ти? Нема. Голод 1946–1947 рр. Матері благають: «Діти, шукайте в мерзлій весняній землі якийсь корінець буряка чи гнилої картоплини». А там і сонце несміливе пригріє. Листочки вилізуть із кінського щавлю, тоді липа й акація зацвітуть, шукайте – тільки виживіть! Ідіть у школу. Там сиротам по картоплині дадуть, а матерям у колгоспі колотушки в горнятко насиплють.

Вижили. Училися, а я ж і малювала. Що під руку впаде. А як? Хто покаже те малювання? Мама. Бо ж ні школи, ні книжок одразу по війні. Мамі сама земля підказує. І нас чотирьох холодними зимовими вечорами вчили на печі малювати, читати, жити. Так, була чудова художня школа в Харкові, куди батько привіз мене на возі. Добрі люди підказали, що треба дівчинку вчити. Згодом художній інститут у Києві, як другий рідний дім. Мудрі професори, геніальні творці підтвердили невсипущою працею, що я не відбулася б як художниця без того болючого й радісного шляху, що став моєю азбукою та життєвою академією.

Малюю. І те малювання – чи то з голови, чи то з дихання – не знаю. Інколи, як у спеку хочеться джерельної води, так і я спрагло хапаюся за пензель, за фарби. Портрети з уяви стукають у серце, їм уже час у життя. Не відчуваю часу, світу й себе в ньому. Творчість втягує, і я розчиняюся в ній. Щасливі миттєвості. Як доторк маминих рук, як пестощі маленької дитини.

Мої картини по цілому світу. В музеях, у хатах – у звичайних дерев'яних чи надто вишуканих золотих рамках висять на білих стінах. Вони – мої діти. Дивлюся, й не віриться, що мною мальовані. А вітер спогадів навіртає туди, де цегляний причіпок, де мати і батько сидять у зажурі – там моє дитинство. Де безмовно проходять застиглими тінями мої діди й бабусі, дядьки й дядини, брати й сестри – ціле село воскрес-

лих у пам'яті. Автопортрет з уяви. Поки вірою й надією, вони житимуть і на полотні. Адже знову весна настає. Зимо, відходь! Хочу весняного простору, щоб радісним кольором намалювати піднесені звуки життя. Воно неосяжне. Таким його Бог створив. І дав мені щастя жити й творити на цьому світі. Звуки фарб кольором дістати.

Хоч би де я жила, де малювала б, іншою ніколи не стану. Захоплююся усім прекрасним, воно є велике і неосяжне. Малюю...

Віра БАРИНОВА-КУЛЕБА.
Лютий 2011 року.
(З кн. «Малярство»).

Факт

Віра БАРИНОВА-КУЛЕБА народилася 1 грудня 1938 року на хуторі Мельникове-Кулебине на Полтавщині.

Закінчила Харківське художнє училище у 1959 році та Київський художній інститут у 1965 році.

Професор Національної академії образотворчого мистецтва та архітектури.

Заслужений діяч мистецтв України.

Член Національної спілки художників України.

Член-кореспондент Національної академії мистецтв України.

Нагороджена орденом Княгині Ольги III ступеня.

Народний художник України.

Різноманітні виставки в Україні й поза її межами (Швейцарія, Китай, США, Росія, Угорщина, Німеччина, Велика Британія, Франція).

Роботи продавалися на аукціонах Сотбіс та Крістіс.

Твори знаходяться в музеях України, Росії, США та у приватних колекціях багатьох країн.

Живе й працює в Києві.